

Oktatásügyi és Kulturális Főigazgatóság

Az egész életen át tartó tanulás programja

A diverzitás hasznosítása a tanulásban

Grundtvig Tanulási Partnerség 2009-2011 „Equipes projekt”

Létezik olyan, hogy a különbözőség az eleven tanulást elősegíti?

Az "Equipes" nemzetközi partnerség, mint egy hegymászó csapat - egymásra utalva és egymást támogatva tűzte ki és közelítette meg közös és egyéni céljait "Grundtvig Expedíciója" alatt. Kétéves túránk élményei és tanulságai elsősorban tanároknak, trénereknek és fiatalabb, még képzésben lévő kollégáinknak lehetnek fontosak, akik nap mint nap szembesülnek a diverzitás gyakran tanulást gátló vagy épp ellehetetlenítő hatásaival.

Diverzitás felhasználása a tanulási lehetőségek megteremtésében - ez a téma Európában mindig aktuális lesz.

Az eleven tanulás elméleti és gyakorlati tapasztalatait biztos módszertani háttérrel, a Témacentrikus Interakcióval (TCI) közelítettük meg.

Partnerek

Az Equipes csapat: Magyarország koordinálásával Olaszország, Németország, Ausztria, Románia - országonként mikro-projektek megvalósításával és közös kiértékelésükkel indult a "túrára".

AUTONOME
PROVINZ
BOZEN
SÜDTIROL

PROVINCIA
AUTONOMA
DI BOLZANO
ALTO ADIGE

PROVINCIA AUTONOMA DE BULSAN
SÜDTIROL

Ladinisches Schulamt, Bozen, Italien

SC Human Centrum SRL, Odorheiu Secuiesc,
Rumänien

ruth cohn
institut für **TZI**
hamburg/schleswig-holstein

RCI HH & SH,
Deutschland

ruth cohn
intézet **TCI**
magyarország

Magyarországi Témacentrikus
Interakciós Egyesület, Ungarn

ruth cohn
institut für **TZI**
österreich

RCI Österreich; Österreich

GD Bildung und Kultur

Programm für lebenslanges Lernen

Mikro-projektek

Az integráció és inkluzív képzés területén az öt mikro-projekt révén rengeteg tapasztalat és konkrét, jó gyakorlat gyűlt össze, és került kiértékelésre Vezérfonalunk alapján. Önmagában az országok neve még nem árul el mindent az „Equipe”-részvevők kulturális identitásáról. Az olasz csoport tagjai olasz állampolgárságú ladinok és Dél-Tirolban élnek. A román csoport vezetője a magyar kisebbséghez tartozik. A német csoportot francia nemzetiségű vezeti.

A mikro-projektek célcsoportjai illetve céljai: a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók; kisebbségi nyelven beszélő tanulók és egészségügyi, valamint mentális integrációs szükségletű tanulók; az involválásban érintett tanárok és trénerek, /a szociális kapcsolatok erősítésének erőszak csökkentő potenciálja az iskolában, / vállalkozói ismeretet, önismeretet nyújtó képzés kisebbségi helyzetű, munkanélküli fiataloknak. "A tanulás, mint érzelmi és kognitív kaland" c. konferencia, mint németországi nagyrendezvény is jelentősen hozzájárult, különösen műhelymunkái révén új szakmai ötletek kipróbálásához.

Módszer

"Biztosító kötelünk" – ezen a „hegyi túrán” a Ruth C. Cohn által alapított Témacentrikus Interakció* (TCI) módszere volt, különösen kiemelve az eleven tanulás 4 Faktor Modelljét, módszerét és magatartását. Ezáltal ugyanis a különbözőségek a tanulási folyamatot előre tudják mozdítani, az "itt és most" helyzetek - a motivációt fenn tudják tartani.

Equipes Vezérfonal a kiértékelésekhez

Az Equipes-Vezérfonal a Témacentrikus Interakció (TCI), eleven tanulást lehetővé tevő néhány alapelvét követi:

- 4 Faktor Személy/Csoport/Téma/Környezet dinamikus egyensúlya
- Gördülő tervezés
- Hiteles vezetői magatartás
- Saját személy képviselőnek fejlődése –Chairperson-elv

A mikro-projektek valamint a projekt-találkozók kiértékelési vezérfonalát a TCI 4 faktor Modellje alapján dolgoztuk ki. A tanuló személy / a tanuló csoport/ a téma, feladat, szándék / a környezeti hatások - egyensúlyban tartását vizsgáltuk meg az eleven tanulási folyamat létrehozásában.

„Expedíciónk” során ezt a fontos egyensúlyt, saját tanulási folyamatunkban is figyelemmel kísértük, a projekt-találkozók kiértékelésében is rögzítettük - így segítve elő a reflektív tanulási folyamatot az Equipes expedíció csapatában.

**ld. 9. old.*

A mikro-projektek valamint a projekt-találkozók kiértékelési vezérfonalát a TCI 4 faktor Modellje alapján dolgoztuk ki. A tanuló személy / a tanuló csoport/ a téma, feladat, szándék / a környezeti hatások - egyensúlyban tartását vizsgáltuk meg az eleven tanulási folyamat létrehozásában.

„Expedíciónk” során ezt a fontos egyensúlyt, saját tanulási folyamatunkban is figyelemmel kísértük, a projekt-találkozók kiértékelésében is rögzítettük - így segítve elő a reflektív tanulási folyamatot az Equipes expedíció csapatában.

A TCI módszerre alapozott EQUIPES „Vezérfonal” - felhasználása a projekt és a találkozó kiértékelésére hatékony műhelymunkákat eredményezett, sok tapasztalattal, kérdéssel és beinduló kölcsönös tanulási folyamattal.

Másnak lenni, és összetartozni – a sikeres példa

A Dél-Tiroli, olaszországi ladin kisebbség bemutatja iskolarendszerét és "Feel good at school" projektjét és vezeti a kiértékelést, tapasztalatcserét példamutató inkluzív gyakorlatokról; hátrányos helyzetű, kisebbségi kultúrájú gyerekek esetében.

Brixenből indulva a Dolomitok elzárt völgyeiben működő óvoda, iskola, középiskola meglátogatása a háromnyelvű integrált nyelvoktatás és az inkluzív gyakorlat eddig soha nem tapasztalt megvalósulását mutatta a résztvevőknek.

A 3 nyelv oktatását az óvodától kezdik, ladin nyelvű hét/ olasz hét/ német hét/ ladin hét a nyelvek ritmusa. A kiértékelés lezajlott a találkozón, a vívmányok adaptálhatóságának megvizsgálása és megvalósítása a partnerek további feladata.

Különösen hangsúlyos volt a Ladin Iskolarendszerben az egészségügyi és mentális integrációs szükségletű tanulók involválása, ennek hatása a tanulóközösségre. Törvényi és intézményi, kulturális és környezeti hatások megismerése, konkrét jó gyakorlatok megélése a helyszínen.

A közös élmények összekötnek, és megtartó, számon tartó közösséggé formálnak

Magyar mikro-projekt bemutatása: "Feel good outdoors" -szociálisan hátrányos helyzetű szakmunkásképzésben résztvevő fiatalok kiegészítő képzése a lemorzsolódás elkerülésére nagy sikerrel zajlott. A közös kiértékelésben az EQUIPES Vezérfonal következetes alkalmazása intenzív tanulási folyamatot indított be a nem formális képzés, akaratlan tanulás, és a TCI lehetőségeinek kihasználásáról.

Mikro-projektek összegzett tapasztalatai

Tapasztalatunk a két, **iskolai környezetben játszódó mikro-projektben** (Olaszország, Magyarország) az, hogy az eleven tanulási folyamat mellett, hogy tematikusan sokat nyújt, elsődlegesen a tanulók helyes önértékelését segíti elő és személyes hatékonyságukat növeli.

A **felntőtképzési mikro-projektek** (Németország, Ausztria, Románia) közös tanulsága, hogy a felnőtt tanulók aktív hozzájárulása a tanulási folyamatokhoz elengedhetetlen. Fel kell hatalmazni őket arra, hogy ki-ki "saját Főnöke"-ként jelezze, ha megakad az eleven tanulásban, hogy a képzés vezetője mellett ő is felelősséget vállaljon és elősegítse a 4 Faktor (személy/csoport/ téma, feladat/környezet) egyensúlyát.

A **visszajelzés kultúrájának** magasabb szintre jutását támogatta projektcsoportunkban az Equipes-Vezérfonalunk alkalmazásával interaktívan megvalósuló reflektív tanulás Ennek révén a résztvevők, vezetők önreflexiós képessége fejlődött.

Az országonkénti **mikro-projektek mindegyike integráló, involváló jellegű volt.** A tanulás elsajátítása: a mikro-projektekben a tanulók motiválása és kísérése történt, hogy az eleven tanulásban önmaguk akarjanak haladni

Vizsgáltuk a tanulási környezetet, mint a nem formális tanulás fontos faktorát. A motiváció fenntartása, akaratlan tanulás, sérülékeny csoportok "váratlan" tanulása nagy szerepet játszott a kiértékelésekben

Egységes értékelés, nemzetközi visszajelzés a mikro-projektben

Az egységesen elfogadott Equipes-Vezérfonal lehetővé tette, hogy a különböző célcsoportokra vonatkozó képzéseket egységes, európai vívmányoknak megfelelő szempontok alapján, professzionálisan, sok adminisztratív teher nélkül, interaktívan ki tudjuk értékelni.

A tanulási folyamatra való fókuszálás úgy a mikro-projektekben, mint a projekt tevékenységei során lehetővé tette, hogy nemzetközi visszajelzésben mérjük és mérassuk meg saját projektünket és együttműködésünk egyes lépéseit.

Az Equipes projektben a 3/4 évente végzett interaktív SWOT elemzések (3 db) lehetővé tették, hogy jobban lássuk partnereink igényeit és munkánk erősségeit, akadályait - így rugalmasan tudtunk menet közben is alakítani a projekt eseményeket. Az intézmények és civil szervezetek különböző nagyságúak és feladatkörrel rendelkeztek, így az európai képzés más-más színterét, tapasztalatát adták. Ez a SWOT elemzések során is a projekt erősségei közé került.

Mi a Témacentrikus Interakció?

A Témacentrikus Interakció a tanulást elevenné és hatékonyá teszi.

Megerősíti az embert abban, hogy tudatában legyen saját valóságának, és vállalja a felelősséget a döntéseiért.

- Abból indul ki, hogy az emberek annál jobban tudnak független döntéseket hozni, minél inkább tudatában vannak saját függőségeiknek. Csak akkor lehet túllépni a határokat, és fejlődni, ha a határok tudatossá válnak.
- Igenli a humanista értékeket, és megköveteli a tiszteletet minden élővel szemben, a saját élettal szemben is.
- Gyakorlatban a Témacentrikus Interakció a négyfaktoros modellel dolgozik. A modell alapgondolata, hogy az emberek akkor tudnak hatékonyan együtt dolgozni, tanulni és élni, ha létrejön az egyensúly az egyes emberek, a csoport, a feladat és a környezet között. A vezetés mindig szem előtt tartja ezt az egyensúlyt.

Vagyis:

- Minden ember, minden ÉN, saját képességeivel, szándékaival, érzéseivel és életrajzával van jelen.
- Az egyes emberek csoportként (MI) dolgoznak a feladaton.
- A feladatot (TÉMA) úgy dolgozzák fel, hogy az egyes személyeket és a csoport fejlődését egyaránt szem előtt tartják.
- A környezet (GLÓBUSZ) befolyását elismerik.
- Ez lehetővé teszi, hogy a tagok a csoportban elevenen együtt tanuljanak és fejlődjenek.

www.tci.co.hu

www.ruth-chon-institute.org

Hogyan sikerül a diverzitást a közös tanulás érdekében gyümölcsözővé tenni?

Az EQUIPES -expedíció tapasztalatait az alábbiakban foglaltuk össze:

- 1.** Gondoskodni kell arról, hogy mindenki meg tudja értetni magát a többiekkel. Ideális esetben meg lehet egyezni egy közös nyelvben, amelyet nagyjából mindenki beszél. Ez gyakran ugyanannak az anyanyelvnek a résztvevőkre illesztett érthető, motiváló nyelvi kódnak megfelelő változata. A fordítás, ha idegen nyelvre történik, lehetőleg szimultán legyen, különben egyes emberek kirekesztve érzik magukat.
- 2.** Az egyeztetések, tervezések szükségesek, de ne maradjunk tárgyi síkon. A találkozás csak úgy jöhet létre, ha a résztvevők megtalálják a személyes megközelítést a témához, és figyelmesen fordulnak egymás felé. Így növekszik a bizalom.
- 3.** Szabadon dönthetnek arról, hogy bizalmat szavazok magamnak is és másoknak is.
- 4.** Legyünk kíváncsiak! Kérdezzünk, ha nem értjük a másikat! Így néha kinyílik a világ.
- 5.** Mutassuk meg másoknak a mi világunkat: menjünk együtt étkezni, kiránduljunk, énekeljünk, táncoljunk együtt! Mutassuk meg hétköznapijaink függőségeit és függetlenségeit.
- 6.** Amikor csoportot vezetünk: Tegyük a tervezést áttekinthetővé. Figyeljünk arra, hogy kapcsolatban maradjunk a csoporttal. Hozzuk felszínre a kérdéseket, és változtassunk a terveinken, ha valami nincs a helyén.
- 7.** Minden témát világosan és egyértelműen fogalmazzunk meg, és úgy hangoljuk a résztvevőket valamely témára, hogy mindannyian bevonva érezzék magukat.
- 8.** Dolgozzunk gyakran kisebb csoportokban. Az emberek így kevésbé érzik magukat idegennek, találkozni tudnak, és jobban elmélyíthetik a témákat.
- 9.** Ne „játsszuk meg” magunkat, ne vegyünk fel szerepeket! Vezetőként minél hitelesebbek vagyunk, a többiek annál jobban belemélyednek a munkába, témába, feladatba.

Kultúra, történelem, politikai és gazdasági háttér

A mikro-projektek kapcsán oly mélységben ismertük meg egymás kultúráját, történelmét, hétköznapjait, politikai és intézményi háttérét - mely minden elképzelést felülmúlt.

A Ladin Iskolarendszer meglátogatása előtti napon, április közepén oldották fel a lavina-veszély miatti beutazási tilalmat, a Dolomitok völgyeiben. Itt döbrentünk rá, hogy az EQUIPES-hegymászó csapat allegória mennyire más jelent például a hamburgi és budapesti résztvevőknek – pedig olyan egyértelműen közösnek tűnt idáig...

Az egyik magyarországi találkozó az első ízben megünnepeelt Nemzeti Összetartozás Napjára esett. Diverzitás, önazonosság, integráció, kisebbségi lét témájában ez a „környezeti hatás” jó kiindulási pont volt budapesti műhelymunkánkhoz. Hogyan tudnak a határok, melyek elválasztanak, gyümölcsözően összekötni?

Oktatásügyi és Kulturális Főigazgatóság

Az egész életen át tartó tanulás programja

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány (közlemény) a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.